

STADEN

Stockholms byggnadsminnen

Katarina Juvander
Fotografier Gösta Glase

Stockholms befolkning ökade i slutet av 1900-talet. Gamla Stan till Norrmalm och Kungsholmen. Intill prinsessan Sofia av 1900-talet ett nytt polislytta ifrån sin station på Myntgatan på Kungsholmen tog Stock-

ghetsbyggnader på andra platser arbetat i så stor skala som tidigare. Inom till 1600-talets svenska arkitektur i kraftfull barock och med klassicistiska and. Till övervägande delen byggdes med glasaxisk import, en maktdeklaration spridning.

Porterades en viktig polisuniform i pickelhuvan, en metall- och var inte längre bara en stor, murbräcka mellan två druckna militära auktoritet i en växande lites lite löjeväckande siluett. Det blev många skämtteckningar som hans främsta mål borde Gamla polishuset väl använt. Byggnaden var ny, liknades den

Sven Markelius kollektivhus. «En modern arkitekt, i stället för att fördjupa sig i gångna tider, borde stå bredbent, där det sociala luftdraget går som starkast fram.» sade Ivar Tengbom 1906. Hans elva år yngre kollega Sven Markelius ställde sig där det blåste rejält. Markelius tog ställning för det växande antalet yrkesarbetande kvinnor som hamnat i en hopplös situation där de slets mellan sitt avlönade arbete och arbetet i hemmet. Han var socialt engagerad, positiv till kvinnan som förvärvsarbetande, men inte radikal nog att tänka sig mannen ta del av hemarbetet.

Redan när Markelius medverkade till funktionalismens genombrott vid Stockholmsutställningen 1930 närde han kollektivhustanken. Ett jämlikt boende kunde lättare åstadkommas om matlagning, tvätt och barnpassning sköttes centralt. Det skulle spara lägenhetsyta och en liten lägenhet kostade mindre än en stor. Medelinkomsttagare skulle få möjlighet till hjälp i hemmet.

Med John Ericssonsgatan 6 genomförde han alla sina tankar fullt ut. Lägenheterna är små men effektivt planerade, alla har utsikt mot vattnet från soliga balkonger med inbyggda blomlådor och alla har mathiss där de efter ett samtal i intertelefonen kan få sin måltid eller drink levererad från restaurangen. Daghemmet ligger i gatuplan och på takterrassen fanns sandlåda och en liten plaskdamm. Markelius själv med familj flyttade in och kunde ta del av kollektivhusets alla fördelar. En tid hade han också sitt arkitektkontor på John Ericssonsgatan.

Arkitekt Jan Lisinski ledde i början av 1990-talet en renovering som återställde kollektivhusets funktionella skönhet från 1935.

KUNGSHOLMEN 39

ADRESS
John Ericssonsgatan 6

ARKITEKT
Sven Markelius

BYGGÅR
1934–35

BYGGHERRER
Bostadsrättsföreningen
Fågelbärsträdet

BYGGNADSMINNE
Enskilt 1992

TILLGÄNGLIGHET
Restaurangen
öppen för
allmänheten

FÄRDVÄG
Buss 52